

مذاکرات مجلس

دوره ششم تقنینیه

صورت مجلس یوم پنجشنبه ۳ آذرماه ۱۳۰۵ مطابق ۱۰ شهر جمادی الاولی ۱۳۴۵

جلسه ۳۳

مجلس دو ساعت و نیم قبل از ظهر بریاست آقای تدین تشکیل و صورت مجلس سهشنبه اول آذر قرائت و تصویب شد. غائبین با اجازه - آقایان : میرزا عبدالباتی جمشیدی
 مازندرانی . حاج میرزا حبیب الله امین . هاشم آقا ملک مدنی .
 علی خان اعظمی - میرزا حسین خان دادگر - آقاسید حسن مدرس .
 میرزا محمد تقی بهار طباطبائی دیبا .

غائبین بی اجازه - آقایان : محمودولی خان اسدی - فیروز میرزا فیروز - میرزا ابراهیم خان قوام محمد هاشم میرزا افسر .

دیرآمده با اجازه - آقای داور .

دیرآمدگان بی اجازه - آقایان : میرزا سید مهدی خان فاطمی مرتضی قلی خان بیات - نظام مافی - شریعت زاده - آقا رضا مهدوی .

آقای آقا سید یعقوب در تعقیب مذاکرات جلسه یکشنبه راجع بحسب تجار ایرانی در بادکوبه شرحی مشعر به لزوم اقدام جدی از طرف دولت و مجلس برای استخلاص آنها تقریر و آقای رئیس اظهار نمودند از طرف هیئت رئیسه اقدامات لازمه بطور خصوصی و رسمی بعمل آمده و مجدداً بدولت تأکید خواهد شد .

آقای دولتشاهی تقاضا نمودند بدولت تذکر داده بشود نظریات خود را راجع باصلاح قانون استخدام کشوری به کمیسیون ارسال نموده که زودتر تکلیف آن معین شود .

آقای محمودولی میرزا راجع بشکایات واصله از آذربایجان مشعر به سوء اجراء قانون میزبوری و مخالفت نظامنامه مدونه از طرف وزارت مالیه با قانون مزبور و مطالبه مالیاتهای صنفی و تحمیل عوارض جدید بر اصناف جزء و لزوم جلوگیری از مسائل مذکوره شرحی اظهار و دو فقره خبر از کمیسیون عرایض و مرخصی راجع به مرخصی دو ماهه آقای داور و مرخصی سه ماهه آقای حاج حسن آقا ملک قرائت و نسبت به هر یک جداگانه رأی گرفته تصویب گردید . پیشنهادی از طرف آقای عمادی و عده از آقایان نمایندگان مشعر بتقاضای تشکیل کمیسیونی بنام کمیسیون اصلاحات اقتصادی مرکب از نه نفر قرائت و آقای عمادی تقاضا نمودند بجای نه نفر شش نفر نوشته شود .

آقای فاطمی نظر باینکه تشکیل این کمیسیون را بدون نتیجه میدانستند مخالف آقای حائری زاده موافق بودند .

آقای عدل پیشنهاد نمودند بجای شش نفر دوازده نفر از شعب معین شود و پس از قدری مذاکره نسبت به پیشنهاد ایشان رأی گرفته تصویب نگردید پس از آن نسبت باصل پیشنهاد یعنی تشکیل کمیسیون اخذ رأی شده رد شد .

خبر کمیسیون داخله راجع بقانون بلدی از ماده هشتم مطرح و در ماده مزبور مخالفی نبود و در ماده نهم آقای ارباب کیخسرو عقیده شان این بود که چون اشخاص به امور محلی خود اصرار دیگران هستند به ترتیبی که در قانون سابق پیش بینی شده بود اعضاء انجمن بلدی از محلات انتخاب شوند و آقای حائری زاده اظهار مینمودند این مسئله برای سهولت امر در نظر گرفته شده معهداً ممکن است پیشنهاد نمایند و در کمیسیون تحت شور واقع شود .

آقای آقا سید یعقوب اظهار مینمودند چون بعضی از قصبات بیش از دوهزار جمعیت دارند و در ابتداء ماده تشکیل بلدی اختصاص بشهر داده شده بایستی ترتیبی داده شود که اهالی قصبات هم از این حق محروم نباشند .

آقای معاون وزارت داخله اظهار نمودند در لایحه که برای تقسیمات مملکتی تنظیم میشود کلمه شهر بر تقاطعی اطلاق خواهد شد که

دارای هفت هزار و پانصد نفر جمعیت باشد و البته عده کمتر از این هم نمی توانند مخارج بلدی را تکفل نمایند و بایستی برای قصبات و قراء ترتیب دیگری در نظر گرفته شود .

یک فقره پیشنهاد از طرف آقایان ارباب کیخسرو و ساگینیان و پنج فقره از طرف آقایان فیروز آبادی - احتشام زاده شیروانی - آقا سید یعقوب و میرستاز قرائت و یکمسیون ارجاع شد .

در ماده دهم آقای آقا سید یعقوب عقیده شان این بود در دوره وکالت اعضاء انجمن سه سال و در انقضاء هر سال یک ثلث بحکم قرعه خارج و عوض آنها انتخاب شود و آقای ضیاء مخبر کمیسیون یکسال را برای حصول نتیجه عملیات انجمن غیر کافی میدانستند .

آقای عباس میرزا عقیده شان این بود دوره انجمن بلدی دو سال و در موقع انتخابات مجلس شورای ملی کسانی که در درجه دوم حائز اکثریت هستند به عضویت انجمن بلدی معین شوند .

آقای مخبر اظهار نمودند علاوه بر اینکه این مسئله اشکال دارد اعضاء انجمن بلدی بایستی از طرف اهالی شهرها و نمایندگان مجلس شورای ملی از طرف عامه انتخاب شوند و این ترتیب غیر ممکن است .

شش فقره پیشنهاد از طرف آقایان : ساگینیان ، فهیمی ، میرستاز شریعت زاده ، عدل و آقا سید یعقوب قرائت و به کمیسیون ارجاع گردید در ماده یازده آقای آقا سید یعقوب سن انتخاب کنندگان را بیش از هیجده و شرط داشتن سواد را برای آنها غیر ضروری دانستند و آقای حائری زاده موافق بودند .

آقای یاسائی عقیده شان این بود حدی برای داشتن سواد معین شود و آقای مخبر اظهار مینمودند برای رأی دهندگان داشتن سواد خیلی مختصر کافی است .

هشت فقره پیشنهاد از طرف آقایان : ساگینیان ، فهیمی ، میرستاز ، فرشی ، عدل ، نظامی ، آقا سید یعقوب و یاسائی قرائت و یکمسیون مراجعه گردید .

در ماده دوازدهم آقای امیر حسین خان بختیاری با محرومیت اشخاصی که از بابت عوارض بلدی بقایا دارند مخالف بوده و آقای حاج آقا رضا رفیع به علاوه شرط بی سواد را برای محرومیت از انتخاب نمودن لازم میدانستند .

پنج فقره پیشنهاد از طرف آقایان : بهبهانی ، افشار ، امیر حسین خان ، عمادی ، و فرشی قرائت و یکمسیون مراجعه شد .

در ماده سیزدهم آقایان : میرزا عبدالله خان وثوق و بهبهانی با محرومیت اعضاء اداره بلدی از حق انتخاب کردن مخالف بوده و آقای حائری زاده اظهار مینمودند چون وظیفه انجمن بلدی نظارت در امور اعضاء اداری بلدی است انتخاب آنها از طرف اعضاء صحیح نیست .

هفت فقره پیشنهاد از طرف آقایان : بهبهانی ، آقا شیخ محمد علی ، ثابت ، میرزا ابراهیم خان ملک آرائی ، میرزا عبدالله خان وثوق ، میرستاز ، نجوسی و احتشام زاده قرائت و یکمسیون ارجاع گردید .

در ماده چهاردهم آقای آقا سید یعقوب سی سال را برای انتخاب

مطرح شود و آقای وزیر مالیه نیز موافقت نموده و تعیین تکلیف آن بجلسه آتی موکول شد .

ماده شانزدهم قانون بلدی مطرح و آقای یاسائی عقیده شان این بود برای تعیین انجمن نظارت عده از اهالی محلات بحکومت معرفی و از بین آنها عده لازم انتخاب شود و آقای مخبر اظهار مینمودند همین ترتیب که معین شده اسهل بوده و طریق دیگر تولید اشکال خواهد نمود .

دو فقره پیشنهاد از طرف آقایان : میرستاز و حیدری و دو فقره اصلاح راجع بماده هفدهم از طرف آقایان آقا سید یعقوب و میرستاز قرائت و یکمسیون ارسال شد .

در ماده هیجدهم آقای آقا سید یعقوب عقیده شان این بود در صورت عدم حصول اکثریت تام اکثریت نسبی قید شده و شعب فرعی انجمن نظارت از سه الی پنج نفر معین شود و آقای احتشام زاده معتقد بودند اعضاء انجمن نظارت محلات از اهالی محل انتخاب شوند .

آقای حائری زاده انجمن سه نفری را غیر کافی دانسته و آقای مخبر اظهار مینمودند مسئله اکثریت نسبی در ماده ۳ قید شده و انتخاب انجمن نظارت هم از طرف محلات مناسب نبوده زیرا ممکن است در بعضی محلات اشخاص واجد شرایط لازمه موجود نباشند .

دو فقره پیشنهاد از طرف آقای میرستاز و سه فقره از طرف آقایان : آقا سید یعقوب ، فرشی و احتشام زاده قرائت و یکمسیون ارجاع گردید .

جلسه آتی به روز یکشنبه ششم آذرماه سه ساعت قبل از ظهر و دستور آن خبر کمیسیون بودجه راجع بالغاء مالیاتهای صنفی و خبر کمیسیون داخله راجع بقانون بلدی مقرر و مجلس نیم ساعت بعد از ظهر ختم شد .

نسبت بصورت مجلس مخالفی نبود و تصویب گردید .

یکشنبه ۴ آذرماه ۱۳۰۵

رئیس مجلس شورای ملی - سید محمد تدین

منشی - سید ابراهیم ضیاء

منشی - میرزا حسن خان موقر

صورت مشروح مجلس پنجشنبه سوم آذرماه ۱۳۰۵ مطابق نوزدهم جمادی الاولی ۱۳۴۵

رئیس - آقای حقنویس . (اجازه)

حقنویس - قبل از دستور .

رئیس - آقای دکتر سنگ . (اجازه)

دکتر سنگ - بنده راجع بقایای جمشیدی خواستم عرض کنم بواسطه کسالتی که داشتند نتوانستند حاضر شوند ، شرحی هم بحضور مبارک عرض کرده بودند ، در اینجا غائب بی اجازه نوشته شده است .

رئیس - آن شرح فرستاده شده است بکمیسیون عرایض و مرخصی هر طوریکه تصمیم بگیرند اینجا اصلاح میشود ، نسبت

شوندگان غیر کافی دانسته و آقای مخبر اظهار نمودند منظور کمیسیون هم سی و پنج سال بوده و در موقع استنساخ یا طبع اشتباه شده و اصلاح خواهد شد و آقای ارباب کیخسرو عقیده شان این بود چون مقیاسی برای کفایت خط و سواد فارسی معین نیست باندازه معلومات شش ساله ابتدائی برای انتخاب شوندگان شرط شود .

آقای حائری زاده اظهار مینمودند نظر باینکه مؤسسات معارفی در بسیاری از نقاط مملکت موجود نیست قید این شرط سبب محرومیت اهالی خیلی از نقاط خواهد شد .

هفت فقره پیشنهاد از طرف آقایان : یاسائی ، بهبهانی ، روحی ، آقا سید یعقوب ، احتشام زاده ، ارباب کیخسرو و حقنویس قرائت و یکمسیون ارجاع شد .

در ماده پانزدهم آقای شریعت زاده عقیده شان این بود جنایات عموماً سبب محرومیت شود و آقای احتشام زاده عقیده شان این بود اعضاء اداره بلدی هم از حق انتخاب شدن محروم شوند و آقای مخبر اظهار مینمودند چنانچه اعضاء بلدی از طرف اهالی انتخاب شوند بواسطه بصیرتی که دارند اولی و احق خواهند بود و بالاخره هشت فقره پیشنهاد از طرف آقایان : اسامی ، افشار ، میرستاز ، عدل ، روحی ، فهیمی ، احتشام زاده و شریعت زاده قرائت و یکمسیون مراجعه شد .

در این موقع جلسه برای تنفس تعطیل و فاصله نیم ساعت مجدداً تشکیل و آقای وزیر مالیه در جواب سؤال آقای محمود لیمیرزا راجع بشکایات مطایع تبریز و مخارج بلدی اظهار نمودند بتمام ولایات دستور داده شده اوراق دولتی باستثناء اوراق قیمت دار در مجلس طبع شود و چنانچه تخلف شده باشد مؤاخذ خواهد شد و راجع بمخارج بلدی هم سی و شش هزار تومان صورت رسیده بود و حواله شد و پس از آنکه صورت عایدات بلدی رسید و معلوم شد شصت و شش هزار تومان است دستور صادر شد صورت اضافه مخارج را ارسال دارند تا مجدداً حواله شود و ضمناً لایحه راجع بالغاء مالیاتهای صنفی محتوی دو ماده به مجلس تقدیم و چون تقاضای فوریت شده بود آقای شیروانی اظهار نمودند عین این موضوع از طرف کمیسیون بودجه پیشنهاد شده و ممکن است در جلسه آتی

مجلس دو ساعت و نیم قبل از ظهر بریاست آقای تدین تشکیل گردید صورت مجلس سه شنبه اول آذرماه را آقای آقا سید ابراهیم ضیاء قرائت نمودند

رئیس - آقای آقا سید یعقوب . (اجازه)

آقا سید یعقوب - قبل از دستور .

رئیس - آقای دولتشاهی . (اجازه)

دولتشاهی - قبل از دستور .

رئیس - آقای محمود لیمیرزا . (اجازه)

محمودولی میرزا - قبل از دستور .

بصورت مجلس مخالفی نیست ؟
(گفته شد : خیر)
رئیس - صورت مجلس تصویب شد ، آقای آقا سید یعقوب (اجازه) .

آقا سید یعقوب - یک موضوعی را میخواستم تذکر بدهم گرچه میدانم که هم مجلس شورای ملی متوجه باین مسأله است و هم دولت متوجه است و هم مقام ریاست هم اقدام کرده است لیکن برای خاطر اینکه توجه داده شود که حقیقه مجلس و ملت علاقه مند هستند باین موضوع ، کسانی که مستحضر باشند در مدت انقلاب (کسانی که ذی علاقه باشند نسبت باین مملکت) بنده در سهم خودم عرض میکنم که وطن ثانی بنده گیلانست ، گیلان یک حق آزادیخواهی نسبت بایران دارد ، بعد از آذربایجان حقیقه سلحشوری وجانفشانی گیلانیان تواریخ ایرانرا روشن کرده است و همه کس میدانند ، ما نسبت بگیلان حقیقه آنقدر که ممکنمان باشد باید توجه کنیم، بنده در انتخابات آنجا صحبتی ندارم چون آن یک جریان مخصوصی دارد . عرض بنده فعلاً راجع بحبس تجار گیلانست که حقیقه یک امر خیلی بغرنجی شده است ، بنده هرروز تمام روز نامجات را میخوانم باین مسأله که میرسم حقیقه متعجب و متأسف میشوم که یک تجاری را دعوت بکنند برای تجارت ، بعد که بروند تجارت کنند سرمایه شانرا بگیرند و خودشانرا هم حبس کنند، بنده معتقدم که باید در این مسأله فکری بشود و از طرف مقام ریاست بوزارت خارجه دستور ، تعقیب توصیه ، دست محبت ، دست و داد ، که این ایرانیهای بیچاره بدبخت از این ذلت خلاص شوند ، این است دردی که میخواستم عرض کنم ، باید فکری کرد که این تجار بدبخت سرنگون شده راحت شوند .

رئیس - اقدامات لازمه بطور خصوصی و بطور رسمی از طرف هیئت رئیسه در این باب شده است ، باز هم بواسطه علاقه مندی که مجلس نسبت باین موضوع دارد با اجازه مجلس ثانیاً هم تأکید میشود ، آقای دولتشاهی . (اجازه) .

دولتشاهی - مسأله لزوم تجدید نظر در قانون استخدام کشوری از مسائلی بود که برهه آقایان واضح بود و مجلس شورای ملی هم با اهمیت این مسأله توجه کرده و در اوائل افتتاح مجلس کمیسیونی برای این کار معین شد و آن کمیسیون هنوز شروع بکار نکرده بود که آقای رئیس الوزراء در مجلس اظهار فرمودند « کمیسیون عملیاتی نکند تا دولت نظریات خودش را بفرستد » از آن تاریخ بعد که خیلی هم نمیگذرد هنوز نظریات دولت نرسیده است . بعقیده بنده مجلس شورای ملی ادای وظیفه کرده است ولی دولت هنوز ادای وظیفه نکرده است یعنی هنوز نظریات خودش را نداده است و کمیسیونهم هنوز موفق نشده است راپرت بدهد . از این تأخیر غیرمناسب بنده همچو میفهمم که قانون استخدام در وزارتخانه ها اجرا نمیشود والا اگر در مقام اجرا و عمل آمده بود اشکال نداشت که نواقص آنرا در نظر بگیرند و بمجلس بفرستند . تصور میکنم هنوز در وزارتخانه ها فکر میکنند که فلان ماده اگر اجرا میشد بچه مواعی برمیخورد و چه مواعی داشت و در

و شکوه مردم فراهم میشود آنوقت شکایت و گله مندی از که دارند ؟ از قانون گذار ! هیچیک از آقایان این ماده را شنیده بودید ؟ (شاید خیلی کمتر) مردم نمیدانند که این نظامنامه در وزارت مالیه در یکی از شعبات یا در یکی از اداره عایدات مستقیم دوفتر سه نفر می نشینند و یک چنین چیزی طرح میکنند و مخایره میکنند بولایات و تمام نوای دولت هم پشت سر این نظامنامه است که باید اجرا شود . آنوقت نتیجه چه میشود ؟ یک حس عدم رضایتی ایجاد میشود . یک احساسات خیلی مضرری ایجاد میشود که از هر جهت برای مملکت مضر است بالنتیجه عرض میکنم در آذربایجان همین قانون ممیزی تولید اشکالاتی کرده است بنده هم یکی از کسانی هستم که در این قانون شرکت کرده ام و معتقدم اگر نواقص در این قانون هست باید آن نواقص را در این دوره رفع کرد ولی این نظامنامه که نوشته شده است برای اجرای مواد این قانون ، تمام مواد این قانون را بد جلوه داده است و بنده اینکه ناگزیر شدم قبل از دستور این مسئله را عرض کنم برای این است که چندی قبل سؤالی در این خصوص از وزارت مالیه کرده ام ولی متأسفانه چون بوسیله سؤال نمیتوان یک نتیجه مثبت و مسلم گرفت این است که در اینجا بعرض آقایان میرسانم و مخصوصاً از مقام ریاست تقاضا میکنم که به آقایان وزراء تذکر بدهند که برای جواب سئوالات حاضر بشوند و با استماع ایرادات رفع اشکال را بنمایند یا اصلاً تذکر بدهند نظامنامه که مخالف با قانون باشد نباید وجود داشته باشد و باید اجرا نکنند . این نظامنامه مخالفت بین دارد با قانون و در واقع قابل اجرا نیست . اگر کسی در ایالت آذربایجان مستتک باشد و ایستادگی کند و خودداری نماید از قبول یک همچو نظامنامه کسی نباید او را تعقیب کند . قانون چاپ شده و در جوف جیب و بغلش هست و نگاه میکنم می بیند نظامنامه که ایجاد میکند مخالفت بین با قانون دارد . مردم باید حافظ اجرای قانون باشند نه چیز دیگر . عرض دیگری که خواستم بسمع آقایان محترم برسانم این بود که با وجود آنکه چندی قبل اینجا از طرف آقایان نمایندگان طرحی راجع به القاء مالیاتهای صنفی تقدیم شد با این حال همه روزه از آذربایجان تلگرافهایی می رسد که اصنافی هستند که مالیات جزء جمعی نداشته اند و همه روزه مالیه به آنها سرخود فشار می آورد و مالیات جدید می خواهد در صورتیکه اگر هم بنا باشد مالیاتی از آنها مطالبه شود بایستی همان جزء جمع قدیم داده می شد . حالا مالیه آنرا گذاشته است کنار و همه روزه مالیاتهای جدیدی وضع می کند و همه روزه شکایاتی می رسد . امیدوارم همانطور که این طرح مراجعه شده است به کمیسیون مبتکرات زودتر خارج شود ...

شیروانی - از کمیسیون مبتکرات آمد و قابل توجه هم شد از کمیسیون بودجه هم گذشته است .
محمدولی میرزا - ان شاء الله از کمیسیون بودجه هم که گذشت زودتر خاتمه پیدا می کند .

جمعی از نمایندگان - دستور .

حائری زاده - اجازه بفرمائید سوه تفاهم شده است .

رئیس - بفرمائید .

حائری زاده - آقای محمدولمیرزا فرمودند راپرت کمیسیون مبتکرات هنوز نیامده است در صورتیکه خبر کمیسیون مبتکرات به مجلس آمد و قابل توجه هم شد و رفت به کمیسیون بودجه .
رئیس - خبر کمیسیون عرایض و مرخصی راجع به مرخصی دو ماهه آقای داور . کمیسیون هم تصویب کرده است قرائت می شود . (اینطور خوانده شد) .

آقای داور نماینده محترم لار به واسطه کسالت و گرفتاری از مقام منبع ریاست مجلس مقدس ازاول آذر تا آخر دی دو ماهه اجازه مرخصی درخواست نمودند . کمیسیون عرایض و مرخصی تصویب می نماید .

رئیس - رأی گرفته می شود به مفاد این خبر ، آقایانیکه تصویب می کنند قیام فرمایند .
(اغلب برخاستند)

رئیس - تصویب شد ، خبر دیگر راجع به مرخصی سه ماهه حاج حسن آقا ملک کمیسیون هم تصویب کرده است .
(به شرح زیر خوانده شد)

آقای حاج حسن آقا ملک نماینده محترم بجنورد به واسطه کسالت مزاج و تصویب اطباء از مقام منبع ریاست مجلس مقدس از روز حرکت سه ماهه اجازه مرخصی خواستند که برای معالجه اروپا بروند . کمیسیون عرایض و مرخصی تصویب می نماید .

رئیس - رأی گرفته می شود به مفاد این خبر آقایانیکه تصویب می کنند قیام فرمایند . (اغلب قیام نمودند) .

رئیس - تصویب شد ، پیشنهادی از طرف آقای عمادی و عده دیگر از آقایان نمایندگان راجع به تشکیل یک کمیسیون اقتصادی شده است قرائت می شود و بعد رأی می گیریم .
(به ترتیب ذیل قرائت شد)

ماده واحده - مجلس شورای ملی کمیسیونی مرکب از نه نفر از مصلحین به اوضاع اقتصادی از بین نمایندگان محترم بنام کمیسیون اصلاحات اقتصادی انتخاب می نماید و به آنها اختیار می دهد که در حدود اصلاحات اقتصادی مطالعات کامله نموده و از سایرین که در امور اقتصادی دارای تخصص و اطلاعات کافی هستند جلب نظریات و مساعدتهای فکری نموده و نتیجه مطالعات خودشانرا مرتباً تقدیم مجلس شورای ملی نمایند تا با تصویب نمایندگان اصلاحاتی در امور اقتصادی بعمل آید .

رئیس - آقای عمادی (اجازه) .

آقامیرزا سیدعلی عمادی - غرض از این پیشنهاد برای کثرت گرفتاری عموم ایالات و ولایات ایرانست و این امر از امور است که باید آقایان و کلا در این امر توجه بفرمایند و این مسأله محتاج به برهان و دلیل نیست ولی نسبت به نه نفری که تقاضا کرده ام آنرا پس می گیرم و تقاضا می کنم شش نفر از هر شعبه یک نفر معین شود .

رئیس - پس اینطور اصلاح می فرمائید: شش نفر از هر شعبه

یک نفر ؟ .

عمادی - بلی .

رئیس - آقای حائری زاده. (اجازه)

حائری زاده - بنده همین را خواستم عرض کنم .

رئیس - آقای شیروانی. (اجازه)

شیروانی - موافقم .

رئیس - آقا محمد ولی میرزا. (اجازه)

محمد ولی میرزا - موافقم .

رئیس - آقای فاطمی. (اجازه)

فاطمی - بنده با هر کار غیر عملی مخالفم. می خواهد

کمیسیون اقتصادیات باشد می خواهد هر چه، این کمیسیون اقتصادیات اسمش بد نیست، می گوید مجلس توجیهی به اقتصادیات داشت و یک کمیسویی هم از هر شعبه یک نفر برای این کار انتخاب کرد، این کار در دوره پنجم هم شد و صدایش هم در اطراف بلند شد که بلی کمیسیون اقتصادیات تشکیل داده اند

و کمیسیون هفتۀ یک روز تشکیل می شد ولی نتیجه اش چه شد؟

هیچ! و حالا هم بنده چون این کمیسیون را منتج هیچ نتیجه نمیدانم

به این جهت با اساس این کمیسیون مخالفم، مسائل اقتصادی

مملکت ما را باید وزارتخانه مربوطه مرتب کند، وزارت فوائد عامه

برای مسائل اقتصادی مملکت است بعلاوه اساساً کمیسیون مجلس

چه میتواند بکند؟ کمیسیون مجلس که قوه مجریه نیست خیلی که

کار کرد یک فکر خیلی خوبی میتواند بدهد. ممکن است این فکر

را بطور کلی هر یک از آقایان داشته باشند به وزارت فوائد عامه

تذکر بدهند که اگر باید یک لوائجی تهیه کند نماید و بیاورد

بعرض مجلس برساند و از مجلس بگذرانند، همه آقایان هم حاضرند

تصویب کنند چنانکه در این مدت لوائج اقتصادی هر چه آمده با

یک عجله تصویب شده است، حالا ما بیائیم اینجا رأی بدهیم که

یک کمیسیون اقتصادی تشکیل شود و اهالی مملکت هم از خارج

و داخل منتظر باشند که چه نتیجه از این کمیسیون بگیرند و بعد

از مدت مدیدی معلوم شود که هیچ نتیجه گرفته نشده است بد است.

این است که بنده برای عظمت مجلس شورای ملی هم که باشد

این کار را صلاح نمیدانم حالا بسته است به نظر آقایان، می خواهند

معین کنند معین کنند.

رئیس - آقای حائری زاده. (اجازه)

حائری زاده - اصلاً هر موضوعی که بیشتر طرف احتیاج

مملکت است مجلس باید در آن موضوع بیشتر توجه کند، اگر در

نظر آقایان باشد در نظامنامه سابق کمیسیون پست و تلگراف و

فوائد عامه یکی بود ولی چون کارهای فوائد عامه خیلی زیاد شده

بود و مقتضی بود که مجلس برای این موضوع اهمیت مخصوصی

قائل شود و کمیسیون خاصی برای فوائد عامه تشکیل دهد اینکار

را کرد. امور اقتصادی مملکت خیلی پیچیده شده است و کار مردم

بجائیکه منتهائی برای آن نمی شود فکر کرد رسیده. حقیقتاً باید در

این موضوع فکر مخصوصی بشود چه میشود اگر یک کمیسیون

شش نفری از هر شعبه یک نفر انتخاب شود؟ خود اینها یک

تذکری است بدولت با دوائر مختلفه دولتی و غیر دولتی داخل

مذاکره میشوند و یک طرق حلی پیدا می کنند که به بدبختی

مملکت خاتمه داده شود. و بنده کاملاً موافقم با آنچه پیشنهاد

شده است.

جمعی از نمایندگان - مذاکرات کافی است.

رئیس - آقای عدل پیشنهاد کرده اند بجای شش نفر دوازده

نفر باشد. آقای عدل. (اجازه)

میرزا یوسف خان عدل - عرض میکنم بنده برخلاف فرمایشات

آقای فاطمی متأسفانه خیلی معتقدم و حتی عقیده ام این است که امروز

مجلس سهم تر از این کاری ندارد و در موقع انتخاب کردن ما هر

سوکل ما شاید تأکید کرده است که ما وقتی به مجلس میائیم در

سر این ساله بیشتر تلاش کنیم و شاید هر روز هم تلگرافاتی از

ولایات راجع به این مسأله بیا میرسد و مردم به اندازه از این حیث

در مضیقه اند که مافوق ندارد. میخواهم عرض کنم که امروز

تمام مملکت و ملت خیلی انتظارات از مجلس دارند ولی انتظاریکه

در این مورد بخصوص دارد بیش از همه است یعنی مجلس باید

بیشتر توجهش را به این موضوع بکند و همچنین بنده معتقدم که

این کمیسیون باید عده اش زیادتر باشد و اختیارات زیادتری هم

داشته باشد و وزیر مسؤل و وزرائی هم که مربوط به این کار هستند

شرکت کنند و تا آخر این دوره تشکیل این کمیسیون ادامه داشته

باشد و همیشه نظریات خودش را به مجلس عرض کند و از ولایات

هم به وسیله وکلای آن ولایات اطلاعاتی اخذ کنند. شاید انشاء الله

یک راه حلی برای اینکار پیدا شود. این است که بنده پیشنهاد کردم

عده اعضا این کمیسیون دوازده نفر باشد.

رئیس - آقای احتشام زاده. (اجازه)

احتشام زاده - بنده در اصل موضوع نهایت موافقت و

علاقه مندی را دارم ولی در پیشنهاداتی که عده را دوازده نفر

پیشنهاد کرده اند مخالفم. زیرا بواسطه تجربه که کرده ایم تصور

میکم کمیسیون هر چه عده اش زیادتر باشد کمتر تشکیل میشود

به این جهت معتقد هستم که شش نفر کافی است زیرا شش نفر

زودتر جلسات کمیسیون را تشکیل میدهند و زودتر میتوانند

اقداماتی بنمایند.

رئیس - رأی میگیریم به پیشنهاد آقای عدل. آقایانیکه

موافقت قیام فرمایند. (چند نفر قیام نمودند)

رئیس - رد شد. رأی میگیریم به اصل پیشنهاد که تشکیل

کمیسویی بنام کمیسیون اقتصادیات مرکب از شش نفر از هر

شعبه یک نفر باشد. آقایانیکه موافقت قیام فرمایند.

(عده برخاستند)

رئیس - تصویب نشد. خبر کمیسیون داخله راجع به قانون

بلدی مطرح است ماده هشتم.

(اینطور خوانده شد)

ماده ۸ - انجمن بلدی مرکب است از نمایندگان شهر که

عده و ترتیب انتخاب آنها بموجب این قانون معین میشود.

رئیس - آقای آقاسید یعقوب. (اجازه)

آقاسید یعقوب - موافقم.

رئیس - آقای شیروانی.

شیروانی - موافقم.

رئیس - ماده نهم. (بشرح آتی قرائت شد)

ماده ۹ - عده وکلای انجمن بلدی هر شهر متناسب با

جمعیت آن است که به ترتیب ذیل معین میگردد:

۱ - در حدود ۲۰۰۰ الی ۱۰۰۰۰ نفر هشت وکیل

۲ - در حدود ۱۰۰۰۰ » ۲۰۰۰۰ نفر ده وکیل

۳ - در حدود ۲۰۰۰۰ » ۵۰۰۰۰ نفر دوازده وکیل

۴ - در حدود ۵۰۰۰۰ » ۱۰۰۰۰۰ نفر چهارده وکیل

۵ - در حدود ۱۰۰۰۰۰ » ۱۵۰۰۰۰ نفر شانزده وکیل

۶ - در حدود ۱۵۰۰۰۰ » ۲۰۰۰۰۰ نفر هیجده وکیل

۷ - در حدود ۲۰۰۰۰۰ » به بالا بیست و دو وکیل

رئیس - آقای ارباب کیخسرو. (اجازه)

ارباب کیخسرو - در قانون بلدیۀ سابق در ضمن ماده دو

یازده ذکر شده است که انتخاباتیکه در هر شهر میشود تقسیم

خواهد شد به محلات و تصور میکنم همان طریق بهتر بوده است

زیرا همانطور که انتخابات اعضاء مجلس شورای ملی در مملکت

تقسیم میشود با ایالات و ولایات در هر شهری هم بدیهی است اهل

هر محله بهتر حوائج آن محله را میداند و اگر غیر از این بشود

ممکن است اشخاصی از یک محلهائی انتخاب شوند که هیچ خبر

از سایر محلات نداشته باشند یا اینکه همه چیز را اختصاص بدهند

به همان محل خودشان. در قانون سابق دو ماده دارد. یکی ماده

ده و یکی هم ماده یازده. در ماده ده مینویسد: انجمن بلدی مرکب

است از اعضائی که از محلات شهر به ترتیب ذیل انتخاب میشوند

در ماده یازده مینویسد: عده اعضاء انجمن بلدیۀ در

شهرهای کوچک شانزده و در شهرهای متوسط بیست و در شهرهای

بزرگ سی نفر خواهد بود که با رعایت وسعت و جمعیت به محلات

شهر تقسیم میشوند. بنده تصور میکنم عده هم که اینجا تصویب

میشود اگر بهمان ترتیب تقسیم بمحلات شود بهتر و متناسب تر است

و برای همین مسأله یک پیشنهادی هم تقدیم شده است.

رئیس - آقای آقاسید یعقوب.

آقاسید یعقوب - بنده مخالفم.

رئیس - آقای حائری زاده. (اجازه)

حائری زاده - این نظری را که نماینده محترم دارند نظر

صحیحی است ولی در کمیسیون نظر این بود که برای سهولت امر

اگر انتخابات دفعهً انجام بگیرد بهتر است با این حال ممکنست این

نظریه را پیشنهاد فرمایند. بنده هم با این عقیده موافقم تا در

کمیسیون هم تحت شور و مطالعه بیاید.

رئیس - آقای آقاسید یعقوب. (اجازه)

آقاسید یعقوب - خواستم از آقای معاون محترم وزارت داخله

سؤالی بکنم: چون بنده در غالب نقاط ایران گردش کرده ام. بعضی

جاها هست که قصبه هست و اسم شهر ندارد ولی قوسه هزار نفر

جمعیت دارد. ما اینجا ذکر کرده ایم (انجمن بلدی هر شهر)

آنوقت اینطور قصبه که اسم شهر ندارد تکلیفش چیست و بنده هم

میدانم مأموریکه از طرف وزارت داخله به آنجاها میرود به او حاکم

نمی گویند او را نایب الحکومه میگویند. مثلاً ولایت خودم را

میگویم در آنجا که من هستم جمعیتش سه هزار نفر است و حاکم

هم ندارد عنوانش نایب الحکومه است چون قصبه است. قانون را

که ما مینویسیم برای تمام ایران است ولی اینجا عنوان را شهر

قرار داده ایم. و بنده هم یک تشکیلات مرتب و منظمی برای ایالات

و ولایات ندیده ام که در آنجا معین کند تا چه اندازه قریه است.

تا چه اندازه شهر و قصبه است که این مسأله محل ایراد واقع

نشود. آنوقت بگویند این قانون برای شهرها نوشته شده که فلان

قصبه چون شهر نیست حق بلدیۀ ندارد. باید یک ترتیبی در نظر

گرفته شود که این حق به آن قصباتی که این مقدار عده و جمعیت

دارند و اسم شهر ندارند داده شود. نکته دیگری که میخواستم

عرض کنم این بود: در اینجا معین میکند که از دو هزار نفر به بالا

حق فلانقدر وکیل دارد. همچو معلوم میشود که این قانون از دو

هزار نفر به بالا را حق میدهد ولی اگر مثلاً هزار و نهصد نفر بود

دیگر این حق را ندارد. یا همین طور اگر هزار نفر باشد مشمول این

قسمت نمی شود. در صورتیکه این یک قانون عام و اجتماعی است.

ولی اینجا تمام قصبات ایران را که دارای دو هزار نفر جمعیت

نیستند و همچنین آنهایی هم که دو هزار نفر جمعیت دارند ولی اسم

شهر ندارند و قصبه اند شامل نمی شود. بنابراین خوبست این قسمت

را تصحیح فرمایید یک پیشنهادی هم در این موضوع تقدیم میکنم.

معاون وزارت داخله - این نکته را که آقا فرمودند خیلی

صحیح است و بایستی شهر و قصبه و ده تمام اینها بموجب قانون

معرفی شوند تا تکالیف قانونی درباره هر یک از آنها معین شود ولی

در اینجا ما یک نظری داریم: در یک لایحه که برای تشکیلات

ولایات تنظیم کرده ایم و بعد تقدیم مجلس خواهد شد ملاحظه

خواهید فرمود که در حدود هفت هزار و پانصد نفر جمعیت را

به بالا اطلاق شهر خواهیم کرد. هنوز آن لایحه به مجلس نیامده

است ولی باید سعی کرد که اگر مطابق تصدیق مجلس شورای

ملی باشد در اینجا هم این نکته رعایت بشود. یعنی اگر حدود

هفت هزار و پانصد نفر جمعیت زیادتر شد آن نقطه را بتوانیم اطلاق

شهر کنیم و آن چیزهایی هم که برای یک شهر لازم است برایش

فراهم کنیم از قبیل بلدیۀ، نظمیۀ و سایر تأسیساتی که باید در

شهر باشد. و معلوم است کمتر از این را هم نمیشود شهر گفت.

مخصوصاً در مورد تشکیلات بلدیۀ. زیرا بلدیۀ باید با پول خود شهر

اداره بشود. و یک جمعیت کمی البته قادر نخواهند بود یک

مالیات و عوارضی برای تشکیل بلدیۀ بدهند. و باین جهت تشکیل

بلدیۀ در آن نقاط ممکن نخواهد بود. و بایستی در این قبیل نقاط

یک اصولی اتخاذ گردد برای امور بلدی ولی (بطور ساده) نه با اسم

عیدی چون جمعیشان کم است و قادر بتأدیۀ مالیاتی که تکافوه با

مخارج بلدی بکنند نخواهند بود. و اینجا که دو هزار نفر قید شده

است نظری بوده است که در کمیسیون اتخاذ شده است. و در

موقعی که کمیسیون این نظر را اتخاذ کرد بنده حاضر نبودم و

سبوق نبودم ولی از قراریکه آقای ضیاء فرمودند تصور میکنم

مقصودشان این بوده است که بعضی نقاط سرحدی بوده و هست که شاید جمعیتش کم است ولی از نقطه نظر سرحدی و احتیاجات محلی لازم است دارای یک تأسیساتی از قبیل بلدی و غیره باشند بهرحال اگر این نکته هم ملحوظ باشد باید طوری در اینجا درج شود که باساز آن نظری که راجع به جمعیت شهرها داریم برنخورد. منتهی برای این قبیل نقاط یک استثنائی باید قائل شویم.

بعضی از نمایندگان — مذاکرات کافی است.

رئیس — پیشنهادات قرائت میشود. (پیشنهادات واصله بترتیب ذیل خوانده شد) پیشنهاد آقای ارباب کیخسرو و سهرابخان ساگینیان — بنده پیشنهاد میکنم تبصره ذیل بماده سه اضافه شود.

تبصره — حوزه انتخابیه بلدیة محله شهر است عده نمایندگان هر شهر با رعایت وسعت جمعیت هر محله بمحلات شهر تقسیم میشود. و نمایندگان هر محله فقط از آن حوزه انتخاب میشوند پیشنهاد فیروزآبادی — مقام مقدس ریاست مجلس شورای ملی بنده پیشنهاد میکنم از دوهزار تا پنجهزار پنجنفر معین شود و از پنجهزار تا ده هزارهشت نفر

پیشنهاد آقای احتشامزاده — مقام محترم ریاست مجلس مقدس بنده پیشنهاد میکنم ماده نه بترتیب ذیل اصلاح شود: ماده ۹ — عده وکلای انجمن بلدی هر شهر یا قصبه مطابق صورت ذیل متناسب با جمعیت آن است که بین شهرمحلات یا قصبه تقسیم میشود.

پیشنهاد آقای شیروانی — در ماده نهم پیشنهاد میشود بجای کلمه شهر نوشته شود (محل)

پیشنهاد آقای آقا سید یعقوب — مقام محترم ریاست بنده پیشنهاد میکنم که در ماده نه کلمه شهر حذف شود.

آقای سید یعقوب — کلمه شهری است اشتباه شده است.

رئیس — بسیار خوب. شهری باشد اصلاح میشود. پیشنهاد آقای میرممتاز.

(بترتیب ذیل خوانده شد)

مقام محترم ریاست مجلس اصلاح ماده (۹) را بطریق ذیل پیشنهاد مینماید. عده وکلاء انجمن بلدی هر شهر بترتیب ذیل معین گردد.

۱ — شهرهای کوچک و قصبات ۹ نفر

۲ — شهرهای متوسط ۱۲ نفر

۳ — شهرهای بزرگ ۱۵ نفر

۴ — طهران مرکز مملکت ۱۸ نفر

رئیس — پیشنهاد آقای فهیمی هم ارجاع میشود بکمیسیون.

ماده ده

(بشرح ذیل قرائت شد)

ماده ۱۰ — دوره وکالت وکلای بلدی چهار سال تمام شمسی است که از روز انعقاد رسمی انجمن شروع و در اولین دوره انعقاد انجمن پس از انقضای دو سال شمسی نصف وکلاء بحکم قرعه خارج و بجای آنها وکلاء جدید انتخاب میشوند.

رئیس — آقای شیروانی موافقت؟

شیروانی — بلی.

رئیس — آقای سالار لشکر (اجازه).

عباس میرزا (سالار لشکر سابق) — مخالفت بنده با این ماده برای این است که اولاً به طوری که آقای آقا سید یعقوب هم اظهار کردند مدت چهار سال را زیاد می دانم به علاوه نظر به اینکه همیشه انتخابات در مملکت ایران یک زحمت و مخارجی دارد عقیده ام این است همان موقعی که وکلاء را برای مجلس شورای ملی انتخاب می کنند (چون همیشه عده داوطلب برای وکالت خیلی زیاد است مخصوصاً در این دوره ها که از هر طبقه چه از تجار و چه از اصناف و عده داوطلب برای این قسمت هستند) اگر ممکن و عملی باشد بهتر این است آن اشخاصی که بعد از آن عده که در انتخابات مجلس برای وکالت مجلس شورای ملی انتخاب می شوند برای وکالت انجمن بلدی معین شوند که هر دو سال یک دفعه انتخابات بعمل بیاید هم برای مجلس شورای ملی و هم برای بلدیها ولی در قسمت بلدیها فقط آراء شهرها محسوب شود و به این ترتیب هم وکلاء مجلس شورای ملی انتخاب می شوند و هم وکلاء بلدیها. مخبر — بنده تصور می کنم در ضمن شور ثانی نماینده محترم بیشتر معتقد خواهند شد که هر قدر این امور از هم مجزی باشد و جریان آنها از هم جدا باشد هم برای تقویت اخلاق جامعه و هم برای اصل عمل بهتر است و برای اینکه حالا شور اول است و آن طوری که باید مطالعه بشود نشده این است که این نظر برای ایشان پیدا شده است و اگر بخواهیم به این ترتیب عمل کنیم چطور ممکن است که انجمن نظارت انتخابات دو دفتر باز کند یکی برای انتخابات مجلس شورای ملی و یک دفتر انجمن هم در جای دیگر برای انتخابات انجمن بلدی باشد؟ و اگر قدری توجه فرمائید تصدیق خواهید فرمود که در انتخابات انجمن بلدی فقط اهالی شهرها حق دخالت و رأی دارند ولی در انتخابات پارلمانی اهالی شهرها و حوزه های مختلفه همه حق دخالت و نظر دارند بنابراین اگر نظر نماینده محترم ملحوظ شود در طرز عمل و اجرا دچار اشکال خواهند شد.

بعضی از نمایندگان — مذاکرات کافی است.

رئیس — پیشنهاد آقای سهراب خان ساگینیان.

(بشرح آتی خوانده شد)

بنده پیشنهاد می کنم تبصره ذیل بماده ۱ اضافه شود.

تبصره — انتخابات وکلاء جدید قبل از انقضای دوره نمایندگی شروع می شود و در موقع تجدیدنصفی از وکلاء جدید حاضر خواهند شد.

رئیس — پیشنهاد آقای فهیمی

(باین مضمون خوانده شد)

بنده پیشنهاد میکنم که در آخر ماده ۱۰ جمله ذیل الحاق

شود:

و پس از آن در آخر هر دو سال آن عده که چهار سال دوره نمایندگی شان منقضی است خارج و عوض آنها تجدید انتخاب میشود.

وکلای سابق را همیشه میتوان مجدداً انتخاب نمود.

رئیس — پیشنهاد آقای عدل هم در همین زمینه است. پیشنهاد آقای میرممتاز.

(باین عبارت قرائت شد)

این بنده ماده (۱۰) را با اصلاحاتی بضمیمه یک تبصره پیشنهاد مینماید. دوره وکالت وکلاء بلدی سه سال تمام شمسی است که از روز انتخاب هیئت رئیسه دائمی شروع و در اولین دوره انعقاد انجمن پس از انقضای سال اول یک ثلث از وکلاء بحکم قرعه خارج و بلا تأخیر بجای آنها وکلاء جدید انتخاب و همچنین در انقضای سال دوم ثلث دیگر از دولت اول بحکم قرعه خارج و عوض آنها انتخاب و در آخر دوره ثلث اخیر خارج و بجای آنها نیز اعضاء جدید انتخاب میشوند.

تبصره — برای دوره های بعد عمل اخیر متوالیاً معمول و در انقضای هر سال یک ثلث از وکلاء که دوره سه سال را طی کرده اند خارج شده عوض آنها انتخاب میشوند چنانچه اهالی مایل باشند میتوانند وکلاء سابق را در هر نوبت ثانیاً انتخاب نمایند.

رئیس — پیشنهاد آقای آقا سید یعقوب هم در همین زمینه است. پیشنهاد آقای شریعت زاده قرائت میشود (بشرح ذیل خوانده شد)

تبصره — اعضائی که بحکم قرعه از عضویت خارج میشوند قابل انتخاب مجدد خواهند بود.

رئیس — ماده یازده.

(بترتیب ذیل قرائت شد)

ماده ۱۱ — انتخاب کنندگان وکلای بلدی باید دارای شرایطی که در ماده نهم قانون انتخابات مجلس شورای ملی معین است بوده و علاوه باید دارای سواد فارسی باشند.

رئیس — آقای آقا سید یعقوب (اجازه)

آقا سید یعقوب — مخالفت بنده در این ماده از این جهت است که در جزو شرایط انتخاب کنندگان مجلس شورای ملی سن را بیست سال قرار داده اند. در اینجا هم همانطور معین کرده اند و بنده عقیده ام این است که در اینجا سن انتخاب کنندگان را باید از پانزده و خیلی متجدد باشیم هیجده سال قرار بدهیم. برای اینکه جوانهای متجدد، اصطلاحات جدید و ترتیب زندگانی را بهتر میدانند و بنده معتقدم آن اندازه را که کمیسیون معین کرده است کمتر کنند و از شانزده سال حق انتخاب کردن داشته باشند که این اشخاص را هم مدخلیت بدهیم چون اینها در مدارس تحصیل کرده اند و با اصول جدید آشنا هستند و زودتر انتخابات تمام میشود. مسئله دیگر این است که اینجا مینویسد: دارای سواد فارسی هم باشند. حالا اگر بنده یک حرفی بزنم شاید از اطراف بنده را هو بکنند که برخلاف اصول صحبت کردی. این مسئله را که شما میخواهید در اینجا داخل نمائید نه مسئله انتخابات مجلس شورای ملی است و نه مسئله شهرنشینان. اهالی شهر و قصبه هم پاکیزگی قصبه شان و آب تمیز و راه آبشان را میفهمند دیگر سواد فارسی را برای چه در اینجا شرط کرده اید؟ میخواهید آنها را از حقوق توی خانه شان

هم محروم کنید؟ این مسئله راجع سیاست و انتخابات مجلس نیست که بمن حمله کنید و بگوئید باز منکر شدی. دیدی در گیلان و کرمانشاه و فلانجا چه شد. آنرا نمیگویم. حمله هم نکنید ولی میگویم در انتخابات بلدی شرط کردن اینکه انتخاب کنندگان باید دارای سواد فارسی باشند این تعدی است نسبت بان کسانی که سواد فارسی ندارند. چرا؟ برای اینکه این مسئله برای منفعت شهرنشینان و برای آبادی شهر و حفظ این قبیل چیزهاست و این شرط کردن اینکه باید با سواد باشند اجحاف است و بنده مخالفم برای اینکه اگر شما این کار را کردید در غالب قصبات و شهرهای کوچک فقط اختصاص پیدا میکند بحکومت و چند نفر از اعضا حکومت بجهت اینکه در آنجا فقط قوم و خویش های حاکم و کلانتر یا کدخدای سواد فارسی دارند و غیر از اینها کسی نیست که سواد داشته باشد در اینصورت باقی دیگر باید از بین بروند. این است که بنده با این مسئله در قسمت انتخاب کنندگان بلدی مخالفم. چرا؟ برای اینکه این شخص مالیات بلدی را میدهد برای آبادی و تنظیف شهرش آنوقت خودش حق نداشته باشد که بگوید فلان شخص محل اطمینان من است و برای انجمن بلدی و کلبش کند!! این است که بنده با این ترتیب مخالفم.

رئیس - آقای حائری زاده (اجازه)

حائری زاده - عقاید مختلف است. آقای آقا سید یعقوب عقیده دارند که پانزده ساله هم شرکت کند ولی بنده معتقدم که در کارهای بلدی و در کارهایی که جنبه عمومی بخود بگیرد قدری تجربیات هم لازم است، نمیتوانیم بگوئیم کسانی که شرعاً مکلف شده اند ممکن است همه کارها را بآنها رجوع کرد. این آقایان مادامی که چهار پنج سال از عمر تحصیلشان نگذرد و تجربیاتی پیدا نکنند صلاحیت ندارند که در مقدرات عمومی دخالت کنند. زیرا فدای احساسات میشوند و یک حرفهای مشعشعی ممکن است آنها را از فکر اصلی خودشان منحرف کند و یک انتخاب غلطی بکنند و تصور نمیکنم در هیچ کجای دنیا هم حق شرکت در انتخابات را پانزده ساله داده باشند و ملت ایران هم هنوز بالاتر از سایر ممالک و ملل دنیا نشده است که پانزده ساله را هم حق شرکت انتخاب بدهد.

رئیس - آقای یاسائی (اجازه)

یاسائی - بنده بآن قسمتی که در این ماده نوشته است منتخبین و انتخاب شوندگان باید دارای سواد فارسی باشند موافقم ولی چیزی که هست باید برای سواد یکحدی معین کرد و در قانون ذکر کرد که تا چقدر سواد فارسی باید داشته باشند زیرا بالاخره ممکن است در طرز اجرای این قانون در عمل یک مشکلاتی تولید شود بنده عقیده ام این است که باید در این ماده توضیح داده شود که فقط خواندن و نوشتن برای رأی دهندگان کافی است ولو اسامی اشخاص باشد والا اگر بطور مطلق بگوئیم سواد فارسی آنوقت ممکن است انجمنهای نظار تعبیر و تفسیرهایی درش قائل شوند و اشکالات و مواعی تولید کنند.

مخبر - نماینده محترم حضرت آقای یاسائی را تذکر میدهم

بماده ۱۰ و ماده ۱۴ که میگوید اشخاصی که حق انتخاب شدن را دارند در آنجا ذکر شده است که باید سواد بعد کافی داشته باشند وقتی برای آنها قید شده است که باید سواد بعد کافی داشته باشند میرساند که سکوت در این ماده دال بر این است که میبایستی سواد مختصری داشته باشند. آن ماده میگوید سواد بعد کافی داشته باشند در اینجا کمیسیون نائل بسکوت بوده است تا اینکه اشکالی برای رأی دهندگان پیش نیاید و همینقدر که بتواند یک اسمی را بنویسند یا یک سطر بخوانند کافی است ولی شرایط انتخاب شوندگان یک قدری سخت تر است یعنی باید سواد فارسی بعد کافی داشته باشند.

بعضی از نمایندگان - مذاکرات کافی است.

رئیس - پیشنهادات واصله قرائت میشود.

(بشرح ذیل خوانده شد،

پیشنهاد آقای سهراب خان ساگینیان - بنده پیشنهاد میکنم در ماده ۱۱ کلمات (و علاوه باید سواد داشته باشند) حذف شود. پیشنهاد آقای فهیمی - بنده پیشنهاد میکنم که در آخر ماده ۱۱ راجع بشرايط انتخاب کنندگان شرط دارا بودن سواد فارسی حذف و بجای آن جمله ذیل نوشته شود:

در حوزه های انتخابیه دارای ملک یا علاقه باشند که لااقل سیصد تومان ارزش داشته باشند بنده پیشنهاد می کنم در ماده یازدهم بعد از سواد فارسی - علاقه علاوه شود. پیشنهاد آقای فرشی.

این بنده پیشنهاد می کنم انتخاب کنندگان کمتر از هجده نداشته باشند و دارای سواد فارسی بوده باشند.

پیشنهاد آقای عدل و آقای سیرزا یدالله خان.

بنده پیشنهاد می کنم در ماده یازدهم (عبارت و علاوه باید دارای سواد فارسی باشند) حذف شود.

پیشنهاد آقای نظامی - بنده پیشنهاد می کنم در ماده یازدهم قسمت اخیر که باید دارای سواد فارسی باشند حذف شود. پیشنهاد آقای آقا سید یعقوب.

پیشنهاد می کنم که ماده یازدهم این نوع اصلاح شود انتخاب کنندگان و کلاء بلدی از پانزده سال بیلا میتوانند در انتخابات مداخله کنند - بقیه شرایط همان شرایط انتخاب مجلس است.

پیشنهاد آقای یاسائی.

بنده پیشنهاد می کنم در ماده یازدهم تبصره ذیل اضافه شود.

مقصود از سواد فارسی فقط خواندن و نوشتن است.

رئیس - ماده دوازدهم.

(بشرح ذیل قرائت شد،

ماده ۱۲ محرومین از حق انتخاب کردن موافق ماده دهم قانون انتخابات مجلس شورای ملی خواهد بود علاوه اشخاصی که نسبت عوارض بلدی بقایا دارند و بیش از نصف مالیات و عوارض سالیانه بلدی را نپرداخته اند نیز از حق انتخاب کردن محرومند.

این بود که یک تنبیه و مجازاتی نسبت به آنها قانون قائل بشود ولی اگر چنانچه آقایان نمایندگان راجع به این قسمت نظری داشته باشند ممکن است پیشنهاد کنند کمیسیون هم مطالعه می کنند و در ضمن شور ثانی هم بیشتر میشود در این خصوص صحبت کرد.

بعضی از نمایندگان مذاکرات کافی است.

رئیس - پیشنهاد آقای بهبهانی.

(به شرح ذیل خوانده شد)

در ماده دوازدهم - پیشنهاد مینمایم از عبارت بعلاوه تا آخر ماده حذف شود.

رئیس - پیشنهاد آقای افشار.

اینطور خوانده شد

بنده پیشنهاد می کنم ماده دوازدهم بطریق ذیل اصلاح شود: محرومین از حق انتخاب کردن موافق ماده دهم قانون انتخابات مجلس شورای ملی خواهد بود.

رئیس - پیشنهاد آقای امیرحسین خان هم با پیشنهاد آقای بهبهانی یکی است. پیشنهاد آقای عمادی.

(به شرح آتی قرائت شد)

بنده پیشنهاد می کنم عبارت «بدون عذر موجه اگر نپرداخت محروم باشند» ضمیمه نمایند.

رئیس - پیشنهاد آقای فرشی.

(بشرح ذیل قرائت شد)

در ماده دوازدهم نوشته شود بعلاوه اشخاص بی سواد و اشخاصی که از بابت عوارض بلدی بقایا دارند.

رئیس - ماده سیزدهم.

(بشرح ذیل خوانده شد)

اشخاص ذیل از شرکت در انتخابات ممنوعند.

۱ - حکام و معاونین آنها ۲ - عمل نظمیه و امنیه در محل

مأموریت ۳ - تبعه خارجه ۴ - مأمورین نظام بری و بحری داخل در خدمت ۵ - اعضاء اداری و مستخدمین جزء بلدی و اشخاصی که در مؤسسات خیریه بلدی اعانه می کنند.

رئیس - آقای میرزا عبدالله خان و ثوق. (اجازه)

میرزا عبدالله خان و ثوق - مخالفت بنده راجع به این ماده در قسمت پنجم است که مینویسد اعضاء اداری و مستخدمین جزء بلدی از انتخاب و کلاهی بلدی محرومند و حال آنکه بنده تصور می کنم اعضاء اداری بلدی بیشتر از سایرین مطلع هستند به حال اشخاص که صلاحیت دارند برای وکالت بلدی و هیچ مناسبتی هم ندارد که ما از نقطه نظر اینکه اعضاء بلدی هستند آنها را از حق انتخاب محروم کنیم.

رئیس - آقای حائری زاده. (اجازه)

حائری زاده - انجمن بلدی باید به بینیم وظیفه اش چیست؟ وظیفه اش نظارت در امور اعضاء بلدی است که آنها زیاد روی نکنند و مالیاتهای بی معنی نخواستند باشند به مردم تحمیل کنند و حقوق زیادی برای خودشان برقرار کنند. اعضاء انجمن بلدی مدافع حقوق مردم هستند و ما اگر به اعضاء بلدی بخواهیم حق

مخبر - اشخاصی که دارای شرایط انتخاب کردن هستند

در ماده قبل ذکر شده است و قتیکه در آنجا ذکر شده است. بدیهی است اشخاصی میتوانند رأی بدهند و حق انتخاب دارند که سواد داشته باشند. دیگر ذکرش در ماده بعد برای محرومین از حق انتخاب کردن لازم نیست ولی قسمتهائی که موجب محرومیت از انتخاب کردن میشود همانطور که در ماده دهم قانون انتخابات مصرح است در اینجا ذکر شده است و اشخاصی که دارای این صفات هستند از حق انتخاب محروم هستند. و در باب شرط سواد هم اصلاً منظور نظر کمیسیون و دولت این بوده است که تدریجاً وسایل تعمیم سواد و معارف ترویج شود و برای این منظور همین قدر کافی است که گفته شود اشخاصی که سواد فارسی دارند حق انتخاب کردن دارند. اما در این ماده نظر این بوده است که محرومین آنهاست هستند که در ماده دهم قانون انتخابات ذکر شده است و راجع به اشخاصی که مالیات و بقایای بلدی را نپرداخته اند نظر کمیسیون

بدیهیم وکیل را موافق میل خودشان انتخاب کنند آنوقت یک انجمن بلدی که باید نظارت در اسر اعضاء بلدی بکند وکیل خود این اعضاء خواهد بود و فلسفه نظارتش از بین می‌رود و هرلایحه را بلدی می‌آورد برای اضافه حقوق و مناصب حساب و غیره لابد است امضاء کند از این جهت ما نباید آنها را شرکت بدیهیم در انتخابات برای اینکه انجمن بلدی صحیحی بتواند وظیفه خودش را انجام بدهد.

رئیس - آقای معاون.

معاون وزارت داخله - در این فقره پنجم که مذاکراتی شد اگرچه نظراول این بوده است و بنده خودم هم شرکت در این نظر داشته‌ام اما نظر ثانی هم که آقای میرزا عبدالله خان فرمودند او هم بنظر قابل توجه می‌آید ولی حالا شوراول است و عقیده بنده این است که در بین الشورین در این باب آنچه لازم باشد باید مطالعه کنیم و ترتیبی داده شود بطوریکه هم سلب حتی نشده باشد و هم جریان انتخابات بطور صحیح تأمین شود.

رئیس - آقای شریعت زاده. (اجازه)

شریعت زاده - به نظر بنده توضیحاتی که آقای حائری زاده دادند بتدری جامع و مبتنی بر دلایل بود که دیگر تکرارش ضرورت ندارد و تصور می‌کنم در تشکیلات اجتماعی نظر بایستی...

رئیس - شما معلوم میشود با ماده موافقت.

شریعت زاده - بلی آقای معاون مخالف بودند.

معاون - بنده مخالف نبودم عرض کردم در بین الشورین اصلاح میشود.

رئیس - (خطاب به آقای شریعت زاده) بفرمائید. پس از یک مخالف. آقای عدل موافقت با ماده یا مخالف؟

عدل - مخالفم.

رئیس - بفرمائید.

عدل - بنده خواستم عرض کنم که اینجا خوب است علاوه شود رؤسای دوایر دولتی هم محروم هستند بعلاوه مستخدمین دولتی هم اگر انتخاب شوند باید از شغل خودشان استعفا بدهند.

رئیس - با اصل ماده که مطرح است فعلا موافق بودید منتهی بفرمائید نقص دارد دیگر مخالفی نیست؟

بهبهانی - بنده مخالفم.

رئیس - بفرمائید.

میرسمتاز - بنده می‌خواستم...

رئیس - نوبه آقای بهبهانی است.

بهبهانی - بنده تصور می‌کنم عضویت بلدی یا عضویت یک اداره یک چیزی نیست که آنها را از یک حقوقی محروم کند. علاوه بر این فلسفه که آقای حائری زاده فرمودند بنده در اینجا جاری نمیدانم. برای اینکه ملاحظه بفرمائید بلدی چه قدر اعضاء میتواند داشته باشد بنده تصور می‌کنم اعضاء بلدی زیاد برپانصد نفر یا ششصد هفتصد نفر نخواهند بود بنابراین در مقابل ده هزار بیست هزار یا سی هزار نفر یا پنجاه هزار نفر اعضاء بلدی چه اکثریتی میتواند احراز کنند که بالاخره مطابق منافع خودشان انتخاب صورت بگیرد؟ علاوه بر این بنده تصور می‌کنم کلیه امور مملکتی

این است که اعضاء بلدی که میخواهند انتخاب شوند در واقع اشخاصی باید باشند که یک نحوه کدخدانمشی و متانتی در آنها باشد که در تسهیلات و تسویه امور و این چیزها دارای یک مقامی باشند مثل اینکه همانطور که در قضاة شرط می‌کنیم دارای چه مقام عالی باشند که رعب و هیبت آنها و حیثیت آنها طرفها را چیز کند همین جور اعضاء انجمن بلدی باید یک اشخاصی باشند کدخدانمشی داشته باشند که قضایا و امور وارده را بتوانند حل کنند. این است که باید در آنها متانت و بزرگواری باشد و از این نقطه نظر بنده سی سال را کم میدانم زیرا وکلای بلدی که در واقع اداره و آبادی شهر را در تحت نظر می‌گیرند چون سی سال آن اندازه پخته نشده‌اند میخواهم پیشنهاد کنم از چهل به بالا باشد زیرا اینها باید بعنوان کدخدانمشی در حفظ آبادی و پاکیزگی شهر بکوشند. آنوقت آقای حائری زاده می‌گویند که در انتخاب کنندگان گفتمی باید از فلان سن باشد. بلی بنده هر دو طرف را جمع کردم در اینجا از پانزده سال به بالا می‌گویم ولیکن این اشخاص باید اولویت داشته باشند که بتوانند قضایای شهر را بعنوان و مقام کدخدانمشی و بزرگیشان حل و تسویه نماید این است که بنده باسی سال مخالفم و پیشنهاد می‌کنم سی و پنجسال باشد.

مخبر - مطالعات اعضاء کمیسیون هم در این قسمت تقریباً نزدیک به نظریات آقای آقاسید یعقوب بوده است و اصلا سی و پنجسال از تصویب کمیسیون گذشته است شاید در ضمن تنظیم مواد یا در موقع طبع این اشتباه شده است حالا هم استدعا می‌کنم تصحیح شود. منظور کمیسیون سی و پنجسال بوده و در ضمن شور ثانی هم کمیسیون اصلاح خواهد کرد.

رئیس - آقای ارباب. (اجازه)

ارباب کیخسرو - بنده راجع بخط و سواد فارسی که اینجا نوشته‌اند باندازه کافی باشد متأسفانه هنوز یک مقیاسی برای کفایت خط و سواد معین نشده که معلوم شود چه اندازه است. خیلی اشخاص هستند که وقتی بتوانند اسم خودشان را بنویسند این را کافی میدانند یک اشخاصی یک قدری زیادترا کافی میدانند. در صورتیکه اشخاصی که حائز این مقام میشوند باید آنقدر دارای معلومات باشند که بتوانند وظایف خودشان را تمیز بدهند. بنده اگر چه نظر بالاتر داشتم پیشنهاد کنم که اقلا حداکثر کلاس متوسطه را بدانند ولی از نقطه نظر اینکه مسکن است یک اشخاص مجری باشند که در زمان خودشان اینقدر تحصیل نکرده باشند پیشنهاد کردم لااقل باندازه کلاس شش ابتدائی سواد داشته باشند. کمتر از این را بنده تصور می‌کنم اگر شرط کنیم یک زحماتی تولید شود.

رئیس - آقای حائری زاده. (اجازه)

حائری زاده - بنده خیلی تمجید می‌کنم نظر نماینده محترم را ولی این را هم لابد عرض کنم که قانون را ما برای امروز بنویسیم برای بیست سال دیگر نمی‌نویسیم. بیست سال دیگر که ما مدارس ابتدائی در اقصی نقاط مملکت داشته باشیم این قانون برای آن موقع خیلی مفید است. ولی حالا ما کلاس چهارم هم احتمال دارد

رئیس - پیشنهاد آقای اماسی.

(بشرح آتی قرائت شد)

بنده پیشنهاد می‌کنم که قسمتهای ۳ و ۴ ماده پانزدهم بترتیب ذیل اصلاح شود.

بعضی از نمایندگان - به ماده پانزدهم نرسیده‌ایم.

امیر تیمور کلالی منشی - اینجا این طور نوشته است.

رئیس - میماند برای بعد. پیشنهاد آقای یاسائی.

(بمضمون ذیل خوانده شد)

پیشنهاد می‌کنم در ماده چهاردهم سی سال به بیست و پنجسال تبدیل شود.

رئیس - پیشنهاد آقایان بهبهانی و روحی هم بیست و پنج سال است. پیشنهاد آقای آقاسید یعقوب (به این ترتیب قرائت شد)

پیشنهاد می‌کنم در ماده چهاردهم عوض کلمه سی سال نوشته شود سی و پنج سال الی آخر.

رئیس - پیشنهاد آقای احتشام زاده.

(بشرح آتی قرائت شد)

بنده پیشنهاد می‌کنم بجای سی و پنجسال سی سال نوشته شود.

رئیس - پیشنهاد آقای ارباب.

(به این نحو قرائت شد)

بنده پیشنهاد می‌کنم ماده چهاردهم در قسمت سواد این قسم اصلاح شود. لااقل باندازه کلاس شش ابتدائی سواد فارسی داشته باشد.

رئیس - پیشنهاد آقای حق نویس.

(به این نهج قرائت شد)

اینجانب پیشنهاد می‌کنم که شرط تأهل هم به ماده چهاردهم ضمیمه شود.

رئیس - ماده پانزدهم.

(بمضمون آتی قرائت شد)

ماده ۱۵ - اشخاص ذیل از حق انتخاب شدن محرومند:

۱ - نسوان ۲ - تبعه خارجه ۳ - حکام و معاونین آنها

۴ - مستخدمین امنیه و نظییه و اهل نظام بری و بحری که داخل

در خدمت هستند ۵ - ورشکستگان بقصیر ۶ - محکومین بقتل

و سرقت ۷ - مقصرین سیاسی که برضد اساس حکومت ملی و استقلال مملکت قیام و اقدام نموده باشند.

رئیس - آقای شریعت‌زاده. (اجازه)

شریعت‌زاده - مخالفت بنده باین ماده ازدو نقطه نظر است یکی اینکه در ماده چهارده قید میکند شرایط انتخاب شوندهگان همان شرایط انتخاب کنندگان است و شرایط انتخاب کنندگان هم همان شرایطی است که در منتخبین مجلس شورای ملی معین شده است. در آنجا هم دو قسم شرایط دارد شرایط مثبت و شرایط منفیه. در صورتی که آن شرایط هست دیگر در این ماده تکرار ضرورت نداشت ولی حالا که نوشته شده است. باضافه بنده باقسمت شش این ماده مخالف هستم زیرا در این ماده منحصرأ محکومین بقتل و سرقت را محروم کرده است در صورتیکه جنایات عدیده دیگر هست که اگر آنها را هم کسی مرتکب بشود و محکمه حکم محکومیت آن مقصر را بدهد باید محروم باشد لذا باید نوشته شود محکومین بقتل و سرقت و یا جنحه و جنایات دیگر.

رئیس - آقای احتشام‌زاده.

احتشام‌زاده - مخالفم.

مخبر - در این قسمت محرومیت حکام و معاونین آنها در حوزه‌های انتخابیه از اعمال نظر در اسر انتخابات در اطراف یک سوابقی بوده است. از طرف وزارت داخله در کمیسیون و همچنین بین اعضاء خود کمیسیون در این قسمتها مذاکرات زیادی شد و مباحثات بطول انجامید بالاخره برای اختصار و از نقطه نظر اینکه این موضوع سوابقی داشته است در اوضاع انتخابیه کمیسیون قائل باختصار شد. حالا اگر نماینده محترم آقای شریعت‌زاده در این قسمت نظری دارند که لازم است ذکر شود پیشنهاد بدهند در ضمن شورائی منظور میشود.

رئیس - آقای احتشام‌زاده. (اجازه)

احتشام‌زاده - بنده در قسمت انتخاب کنندگان مخالف بودم که اعضاء بلدیة از حق انتخاب کردن محروم باشند ولی در قسمت انتخاب شدن بنده معتقدم که در موقع تصدی باید محروم باشند زیرا در اینجا ممکن است اعمال نفوذ شود. بعکس در انتخاب کردن با آن ترتیباتی که آقایان فرمودند محرومیت لازم نبود. لذا بنده معتقدم در قسمت سوم که نوشته شده است حکام و معاونین آنها اضافه شود «و کارکنان بلدیة در موقع تصدی».

مخبر - اینجا تشخیص فرق میکند. اینکه کمیسیون نظر داشته است که اعضاء و اجزاء بلدیة حق نداشته باشند انتخاب کنند بملاحظه نفع شخصی آنها بوده ولی در این قسمت که در اینجا بسکوت گذشته است و اعضاء اداری بلدی ممکن است انتخاب شوند برای این است که در اینجا جامعه باید تشخیص بدهد. اگر جامعه و اهل یک شهر تشخیص دادند که این شخص خوب عمل کرده است. خوب خدمت کرده است. باید انتخاب شود و خوب هم هست که انتخاب شود ولی اگر مردم تشخیص ندادند البته انتخاب نخواهد شد.

بعضی از نمایندگان - مذاکرات کافی است.

رئیس - پیشنهادات قرائت میشود.

(بشرح ذیل قرائت شد)

بنده پیشنهاد میکنم قسمتهای ۳ و ۴ ماده ۱۰ بترتیب ذیل اصلاح شود.

۳ - عموم مأمورین دولتی اعم از لشکری و کشوری که که داخل در خدمت باشند. (امامی)

پیشنهاد آقای افشار - پیشنهاد میکنم از ماده ۱۰ قسمت اول حذف شود.

پیشنهاد آقای میرممتاز - این بنده پیشنهاد میکنم در آخر جزء سه از ماده ۱۰ علاوه شود «مأمورین مالیه در قلمرو مأموریت».

پیشنهاد آقای عدل - در ماده پانزدهم پیشنهاد میکنم علاوه شود: رؤسای دوائر دولتی عموماً و مستخدمین ادارات دولتی مگر از شغل خود استعفا نمایند.

پیشنهاد آقای روحی - پیشنهاد میکنم که: رؤساء دوائر دولتی (در محل خودشان) علاوه شود.

پیشنهاد آقای فهیمی - بنده پیشنهاد میکنم در ماده پانزدهم فقره چهارم بترتیب ذیل نوشته شود:

۴ - مستخدمین دوائر دولتی و امنیه و نظمیه و اهل نظام الی آخر.

پیشنهاد آقای احتشام‌زاده - بنده پیشنهاد میکنم بفقره سه ماده ۱۰ «کارکنان اداری بلدیة در موقع تصدی اضافه شود».

پیشنهاد آقای شریعت‌زاده - پیشنهاد میکنم قسمت ۲ از ماده پانزدهم به ترتیب ذیل اصلاح شود: (محکومین بجنحه و جنایات).

رئیس - آقایان موافقت قدری تنفس داده شود؟

بعضی از نمایندگان - صحیح است.

(در این موقع جلسه برای تنفس تعطیل و پس از نیمساعت مجدداً تشکیل گردید).

رئیس - آقای وزیر مالیه برای جواب بعضی از سؤالات آقای محمد ولی میرزا حاضرند.

محمد ولی میرزا - چند فقره سؤال بنده مدتی قبل از وزارت مالیه کرده بودم. هر چند حالا کاملاً در نظرم نیست چون مدتی است گذشته ولی بعضی از آنها که در نظرم هست عرض میکنم. یکی از آنها این است که مطابع شهر تبریز شرحی نگاشته‌اند به نمایندگان آذربایجان و تظلم کرده‌اند که با وجود اینکه قیمت کاغذ در شهر تبریز از طهران ارزان‌تر است بلکه در بعضی موارد از نقطه نظر تجارتنی طوری است که کاغذ از تبریز حمل میشود و به طهران میآید.

با این حال مطبوعات و اوراقی که طرف احتیاج ادارات است این اوراق را در طهران طبع میکنند و به تبریز میفرستند و این مسأله اسباب شکست و نقصان کار مطابع تبریز شده است. چون در آنجا جراید و مطبوعات زیادی هم نیست و در واقع کار خیلی کمتر پیدا میشود که بمطابع رجوع شود. بعلاوه در آنجا چندین مطبعه خوب است و چرخهای جدید وارد کرده‌اند و خیلی منظم است ولی

از این راه یک ضرر کلی و عمده به آنها وارد آمده است. بنده مخصوصاً خواستم به بینم اگر از نقطه نظر اقتصاد و صرفه‌جویی این کار شده است که مسلماً اینکار بضرر وزارت مالیه تمام میشود و اگر جهات دیگری دارد از قبیل تمرکز اوراق و غیره که آنها یک اوراق قیمتی نیستند که نباید در محل طبع شود و باید از اینجا بفرستند؟!

وزیر مالیه - در باب مطبوعات ایالات و ولایات در چهاردهم فروردین هزار و سیصد و پنج بهمجا دستور داده شده است که اوراق مطبوعه که برای ولایات لازم است در همانجا طبع شود و از مرکز برای آنها چیزی فرستاده نمیشود. به آذربایجان که مخصوصاً همینطور دستور داده شده است که تمام اوراق مطبوعه را غیر از اوراق بهادار که باید در مرکز طبع کنند و فرستاده شود بقیه را تماماً در محل طبع کنند. این مسأله در چهاردهم فروردین هزار و سیصد و پنج اقدام شده است اگر در بعضی جاها قصور شده است خوبست تذکر بدهند که رفع آن بشود.

محمد ولی میرزا - اجازه میفرمائید.

رئیس - بفرمائید.

محمد ولی میرزا - مراسله شکایت که از مطابع تبریز رسیده است تاریخ آن بیست و نهم شهریور است و از فروردین تا شهریور هم چندین ماه گذشته است و این مسأله که آقای وزیر مالیه فرمودند البته صحیح است و بنده تردیدی ندارم و شاید بطوریکه آقای وزیر مالیه فرمودند بطور متحد المال این قضیه صادر شده باشد ولی در آذربایجان بموقع اجرا گذاشته نشده باشد والا اسباب شکوه و شکایت مطابع نمیشد.

وزیر مالیه - خوبست مقرر بدارند آن صورت شکایتی که از آذربایجان رسیده است به وزارت مالیه بفرستند تا تحقیقات بشود و اگر چنانچه خلاف متحد المال رفتار شده باشد البته مؤاخذه خواهد شد.

رئیس - به مجلس شورای ملی هم در این باب شکایت کرده بودند و از طرف کمیسیون عرایض و مرخصی اینطور تصمیم گرفته شد که شرحی به وزارت مالیه بنویسند. نوشته هم شده است. ممکن است ملاحظه بفرمائید و جواب کافی بدهید.

وزیر مالیه - بسیار خوب.

محمد ولی میرزا - راجع به بلدیة هم بنده سؤالی کرده بودم از وزارت مالیه در خصوص پرداخت مخارج بلدیة شهر تبریز.

وزیر مالیه - بلی راجع به بلدیة تبریز سؤالی فرموده بودند عایدات بلدیة با اینکه زیادتر از میزانی است که حالا به بلدیة داده می‌شود چطور شده است که باقی این وجوه به مصرف بلدیة نمی‌رسد؟ صحیح است. عایدات بلدیة تبریز تقریباً شصت و شش هزار تومان می‌شود و از بابت این شصت و شش هزار تومان که از تبریز صورت خواسته شد و به طهران فرستادند یعنی قبل از اینکه کمیسیون بلدی تبریز با اطلاع امین مالیه آذربایجان تهیه کرده بودند و مخارج مقرر بلدیة را به میزان سی و شش هزار تومان که ماهی سه هزار تومان باشد تخمین کرده بودند این بود که بهمین

میزان حواله شد و به آنها پرداخته شد بعد که صورت رسید و نوشته بود که شصت و شش هزار تومان عوائد سالیانه بلدیة است باز صورت خواسته شد که کمیسیون با اطلاع رئیس مالیه آنجا در حدود این تفاوت مخارجی که لازم است پیشنهاد کنند و به وزارت مالیه ارسال دارند تا وزارت مالیه امر بدهد آن باقی شصت و شش هزار تومان هم به بلدیة داده شود این اقدام شده است. محض اطلاع عرض شد اگر اجازه می‌فرمائید این لایحه را هم تقدیم کنم. از اولی که این کابینه تشکیل شد مسئله مالیات صنفی مخصوصاً طرف توجه هیئت دولت و آقای رئیس الوزراء واقع شد و به دکتر میلیسپو وزارت مالیه هم مخصوصاً امر داده شد که در این باب مطالعاتی بنماید بلکه ترتیبی اتخاذ شود که مالیات اصناف را زودتر رفع نمایند. وزارت مالیه هم در این باب مطالعاتی کرد و پیشنهاداتی هم تهیه نمود که این مالیاتی که از این محل حذف می‌شود از یک محل دیگری آنرا بتوان جبران نمود و البته دولت خیلی خوشوقت شد از اینکه دید آقایان نمایندگان محترم هم در این مسئله کمال توجه را دارند حتی کمیسیون محترم بودجه هم خیلی این مسئله را قابل اعتنا و توجیه دانستند و برای اتمام و انجام این مسئله یک وقتها و مطالعات کاملی بعمل آوردند چنانچه در چند روز قبل که هیئت دولت به کمیسیون بودجه دعوت شده بودند و آمدند راجع به همین فقره مذاکراتی شد و تقریباً رأی منفی به اتفاق دولت و کمیسیون بودجه اتخاذ شده این است که چون این مسئله تقریباً انجام گرفته و طرف توجه نمایندگان محترم است لذا این پیشنهاد که راجع به همین موضوع است به مجلس شورای ملی تقدیم می‌شود که بفوریت در اتخاذ رأی آن اقدام شود.

رئیس - قرائت می‌شود. بعد دوفوریتش مذاکره می‌شود.

(به شرح ذیل قرائت شد)

مجلس مقدس شورای ملی شیدالله ارکانه نمایندگان محترم از مقصود دولت در اصلاح ترتیب مالیات گذاری بخوبی مسبوق هستند دولت فعلاً تصمیمی اتخاذ نموده که مالیات اصناف را ملغی و برای اینکه کسری در بودجه از این حیث ظاهر نشود در نظر گرفته است بعد یک مالیات دیگری که بیش از این منصفانه بوده و تقریباً همان عایدات را داشته باشد به مجلس شورای ملی تقدیم دارد لهذا از نمایندگان محترم تمنا می‌شود که با فوریت لایحه ذیل را تصویب فرمایند.

ماده اول - از اول فروردین ۱۳۰۶ به بعد تمام مالیاتهای اصنافی در کلیه ممالک محروسه ملغی خواهد بود.

ماده دوم - بقایای مالیاتی اصنافی که دچار ضعف یا معدوم شده دریافت نخواهد گشت.

رئیس - راپرتی که در این باب از کمیسیون بودجه صادر شده است بایک اختلاف مختصری در عبارات عین همین دو ماده است. کمیسیون بودجه هم تصویب کرده است در عین این حال آقایان ممکن است یکی از این دو نظر را اتخاذ فرمایند یا عین این لایحه مطرح شود یا در جلسه دیگر خبر کمیسیون بودجه مطرح شود. آقای شیروانی (اجازه).

شیروانی - عرض کنم در مسائلی که غالباً تقاضای فوریت می شود یک وقت یک جمله یا یک کلمه را ممکن است مجلس تصویب بکند که صلاح نباشد. کمیسیون بودجه تقریباً این دو ماده را به صورت یک ماده و تبصره بایک دقتی در اطراف تمام عبارات و جملاتش تصویب کرده است و خبرش هم همان روزی که تصویب شد تقدیم شده است و تصور می کنم الان در تحت طبع و توزیع باشد. اگر آقایان موافقت بفرمایند این لایحه هم بیاید به کمیسیون بودجه اگر اختلافی بین این لایحه و خبر کمیسیون بودجه بوده، با توافق نظر دولت آن اختلاف رفع شود و اگر هم اختلافی نبود که همان خبر کمیسیون در جلسه آتی مطرح می شود به عقیده بنده اینطور بهتر است.

رئیس - این بسته است به نظر آقای وزیر مالیه.

وزیر مالیه - بنده حرفی ندارم چون در کمیسیون مذاکره شده و این کار ختم شده. قبول میکنم بماند برای جلسه بعد.

رئیس - آقای احتشام زاده از وزارت مالیه سئوالی کرده بودند.

احتشام زاده - بلی بنده سئوالی از وزارت مالیه کرده بودم راجع بتوقیف املاک حاج امین الله نصرت.

رئیس - (خطاب بوزیر مالیه) مسبق هستید؟ قبلاً اطلاع داده اند؟

وزیر مالیه - امروز برای جواب حاضر نیستم.

رئیس - آقای فرشی هم سئوالی داشتند؟

حاج میرزا آقا فرشی - بلی بنده سئوالی از وزارت مالیه کرده بودم راجع باین مالیاتهای اصنافی که حالا مطرح بود. با اینکه مجلس شورای ملی میخواهد مالیاتهای صنفی را بکلی ملغی کند متأسفانه در تبریز مأمورین مالیه از اصنافی که اساساً مالیات نداشته اند مطالبه مالیات می کنند و یک مالیاتهایی که اصلاً اساس ندارد مطالبه می کنند! خواستم عرض کنم دستور داده شود که این مالیاتها را که خودشان ایجاد کرده اند مطالبه نکنند تا اینکه از طرف مجلس شورای اسلامی تصمیمی در این خصوص اتخاذ و لغو شود.

بعضی از نمایندگان - صحیح است.

رئیس - ماده شانزدهم قانون بلدی قرائت میشود.

(ماده مزبور بضمیمه تبصره اینطور قرائت شد)

ماده ۱۶ - عده اعضاء هیئت نظار انتخابات انجمن بلدی هفت نفر و بترتیب ذیل انتخاب میشوند: انجمن بلدی چهارده نفر از معاریف محلات شهر را که دارای حق انتخابات کردن باشند در طهران بوزارت داخله و در سایر شهرها با اداره حکومتی معرفی مینماید و وزارت داخله یا اداره حکومتی از آنها دعوت نموده و بحکم قرعه هفت نفر ازین آنها برای عضویت هیئت نظار معین میگردد.

تبصره - در نقاطی که انجمن بلدی وجود نداشته باشد در طهران وزارت داخله و در سایر شهرها اداره حکومتی بدلول ماده

فوق را اجرا مینمایند و هیئت نظار در طهران با حضور نماینده وزارت داخله و در سایر شهرها با حضور نماینده حکومت تشکیل میشود.

رئیس - آقای یاسائی (اجازه)

یاسائی - مخالفت بنده با این ماده از چند نقطه نظر است اولاً یک تفاوتی قائل شده اند راجع بطرز دعوت و معرفی نظار بین طهران و ولایات باین معنی که نوشته اند در ولایات حکومت دعوت نماید ولی در طهران وزارت داخله دعوت کند - بنده نمی فهمم این تفاوت برای چیست؟ اگر طهران حکومت لازم ندارد اداره حکومتی را ملغی کنند. اگر هم لازم دارد؟ پس این تفاوت بین مرکز و سایر نقاط برای چیست؟ و بیجه دلیل در این مورد بخصوص وزارت داخله کار حکومت را بکند؟ یکی دیگر از چیزهایی که مورد نظر بنده است این است که وقتی ما در دوره پنجم قانون انتخابات را این جا اصلاح کردیم سعی کردیم ترتیبی بدیم که انجمن های نظارت انتخابات مجلس شورای ملی طوری انتخاب و تشکیل شود که بیشتر مورد اطمینان و اعتماد مردم باشد ولی متأسفانه در عمل دیده شد که بهتر نشد و غالباً شکایاتی که از انتخابات اطراف راجع باین موضوع میرسید بیشتر راجع بطرز دعوت و انتخابات اشخاص مختلف بود برای تشکیل انجمن نظارت. این ماده هم تقریباً شبیه است بآن ماده که در قانون انتخابات است. یعنی همانطور که در آن قانون اختیار داده شده است بحکام که با هر کس رفت و آمد دارند، با هر که دوست هستند و با هر یک از دو دسته که آشناتر هستند از همانها دعوت کنند و همان تیم را برای تشکیل انجمن بخوانند و نظار غالباً از یک دسته انتخاب شوند (که همین قضیه در عمل دچار اشکال و داد و فریاد مردم شد) حالا در اینجا هم بنده سعی ترسم راجع به انتخاب نظار بلدی یک چنین اختلافاتی پیش بیاید که ما خودمان این مشکلات را در قانون باعث شده باشیم. در طهران حکومت یا وزارت داخله روی نظریات سیاسی که هر وقت هست یک عده مخصوصی را برای انجمن نظارت انتخابات دعوت می کند و اینجاست که اختیار انتخابات انجمن بلدی قطعاً بدست یک عده معینی می افتد و بسا هست که همین قضیه موجب یک کشمکش های بی اساس شده است که هیچ لزوم نداشته است قضیه در درجه اول اهمیت نداشته است. در درجه دوم و سوم مهم شده است. بنده عقیده ام این است که ما باید این قضیه را واگذار کنیم به نظر خود مردم و اینطور پیش بینی کنیم که این قضیه به نظر صنوف مختلف مردم باشد و آنها دعوت شوند در یکی از ادارات دولتی و خودشان ازین خود دونفر، سه نفر یا هر قدر که لازم است از معاریف شهر انتخاب کنند و نامزد کنند. آنوقت حکومت ازین آن عده که معرفی گشته اند دعوت بکند. به عقیده بنده اینطور بهتر است که از هر محلی یک عده از اصناف و هیئت های مختلفه محلی ازین خود عده را معین کنند و از آن عده نظار انتخاب بشوند و این ترتیب بهتر می تواند مورد اطمینان مردم واقع شود که فردا یک طوری نشود که سرکار شکایات به مجلس و سایر جاها باز شود و ازین رهگذر اختلافاتی حاصل شود

وقضیه که در بادی امر مهم نیست خیلی مهم بشود.

ضیاء (مخبر کمیسیون) - دواشکال اساساً در بین هست یکی آشنا نبودن مردم به وظایف اجتماعی و حقوق ملی خودشان که در موقع انتخابات با نهایت دقت و سعی بیایند و وظائف ملی خودشان را انجام دهند. یکی دیگر هم مربوط به اصل قانون است به این معنی که قوانین قبل از اینکه تقدیم مجلس شورای ملی بشود و از تصویب مجلس بگذرد آنطوری که باید در جراند مورد مباحثه و مطالعه عموم واقع نمی شود که نظریات مختلفه اظهار بشود تا قانون گذار، نمایندگان، اعضاء دولت بدانند روی نظریات جامعه و روی احتیاجات ملت این لایحه باید تدوین شود. و اما قسمتی را که نماینده محترم آقای یاسائی فرمودند که چطور شده است در لایحه راجع به دعوت انجمن نظارت در طهران وزارت داخله قائم مقام حکومت واقع شده است؟ عرض می کنم که کمیسیون در این مورد هیچ نظر خاصی نداشته است. وزارت داخله هم همچنین نظری در این قسمت نداشته است بلکه این نظر برای طرحها و قوانین بوده است که از کمیسیونهای داخله دوره چهارم و پنجم گذشته است و ممکن است این را پیشنهاد بفرمایند برای شور دوم اصلاح شود. قسمت دیگری که فرمودند راجع به دخالت صنوف مختلفه مردم در تشکیل و انتخاب هیئت نظار. البته اینطوری که نماینده محترم فرمودند عملی نیست. چون چطور ممکن است کلیه صنوف مختلفه در دارالحکومه یا در انجمن بلدی دعوت شوند چطور یک اجتماع بزرگی می شود بیایند و در یک امر خاصی نظر نمایند؟ و ساده ترین اقسامی که به نظر کمیسیون آمد همین بود که پیشنهاد کرد که انجمن بلدی یعنی انجمنی که مطابق این قانون تشکیل می شود و از معاریف است و در صورت عدم تشکیل انجمن حکومت یا وزارت داخله چهارده نفر از محترمین و معاریف را دعوت نماید و هیئت نظار تشکیل شود و ابداً در این ماده هم حق دخالتی برای حکومت منظور نشده و حکومت حق هیچ قسم مداخله ندارد. انجمن بلدی چهارده نفر را معین می کند و با حضور همان چهارده نفر هشت نفر معین می شوند و بلافاصله هیئت رئیسه خودشان را انتخاب و به وظائف قانونی خود عمل می نمایند و به نظر کمیسیون اینطور ساده ترین اقسامی است که به نظر آمده است معهداً اگر نظریات دیگری باشد ممکن است باز پیشنهاد شود کمیسیون هم مطالعه می کند و برای شور ثانی اصلاح می کند.

بعضی از نمایندگان - مذاکرات کافی است.

رئیس - پیشنهاد آقای میرممتاز.

(این قسم خوانده شد)

بنده ماده شانزده را با اصلاحاتی به طریق ذیل پیشنهاد می نمایم: از معاریف و معتمدین محلات شهر که دارای حق انتخاب شدن باشند و داخل خدمت دولتی نباشند. و در آخر ماده اضافه شود هفت نفر دیگر به عنوان عضو علی البدل خواهند بود که سبوق لزوم انتخاب کسری اعضاء انجمن نظار از همین عده به حکم قرعه تعیین می شوند.

رئیس - پیشنهاد آقایان حیدری و مفتی.

(این قسم قرائت شد)

این بنده پیشنهاد میکنم که کلمه قصابات هم در ماده شانزده درج شود.

رئیس - ماده هفدهم.

(شرح ذیل قرائت شد):

ماده ۱۷ - هیئت نظار بلافاصله در محل معینی جمع شده یکنفر رئیس و یکنفر نایب رئیس و سه نفر منشی برای مخفی و با کثرت تام از بین خود انتخاب خواهند کرد.

رئیس - آقای آقاسید یعقوب (اجازه)

آقاسید یعقوب - در این ماده گمان میکنم نظری که بنده دارم قبول بشود بواسطه اینکه نوشته است با سه نفر منشی و یک نفر رئیس و یک نفر نایب رئیس با کثرت تام انتخاب میشود. بنده پیشنهاد کردم که اگر دو مرتبه اکثریت تام نشد در مرتبه سوم به اکثریت نسبی باشد در همه جا هم جریان دارد.

بعضی از نمایندگان - صحیح است.

ضیاء مخبر - در اواخر قانون در ماده دیگر این قسمت منظور شده است که کلیه انتخابات با کثرت تام خواهد بود و اگر اکثریت تام حاصل نشد در نوبت سوم اکثریت نسبی مناط است

رئیس - معلوم میشود مذاکرات کافی است. پیشنهادات واصله قرائت میشود پیشنهاد آقای آقاسید یعقوب.

(بترتیب ذیل قرائت شد)

پیشنهاد میکنم در ماده ۱۷ بعد از کلمه با کثرت تام اضافه شود در مرتبه سوم با کثرت نسبی

رئیس - پیشنهاد آقای میرممتاز.

(بمضمون ذیل قرائت شد)

بنده پیشنهاد میکنم در ماده ۱۷ بعد از هیئت نظار علاوه شود (که مسئول صحت جریان انتخابات بلدی است) بلافاصله تا آخر و نیز در آخر ماده اضافه شود (و نظم مجلس بارتیس و در صورت غیبت بانائب رئیس و تحریر صورت مجلس: بامنشیان است).

رئیس - ماده هیجدهم.

(شرح ذیل خوانده شد)

ماده ۱۸ - هیئت نظار میتواند در صورت ضرورت در شهرهای بزرگ برای انجام انتخابات شعب متعدده در نقاط مختلفه تشکیل نماید که در تحت نظر انجمن مرکزی و وظایف خود را انجام دهند و مدت توزیع تعرفه و اخذ آراء از یک هفته الی پانزده روز خواهد بود.

رئیس - آقای آقاسید یعقوب (اجازه)

آقاسید یعقوب - این ماده بعقیده بنده دونقص دارد. یک مسئله این است که در ماده نوزدهم یک چیزهایی نوشته شده است (که حالا بان خواهیم رسید) و معلوم میشود که تشکیل انجمن نظار برای انتخابات انجمن بلدی همانطور است که در قانون انتخابات مجلس شورای ملی مقرر شده باین معنی که اگر دقت کنیم مسئول صحت جریان انتخابات شعب هم همان انجمن نظارت مرکزی است مثلاً اگر در طهران محتاج باشند که شعبی برای این انجمن و سرعت جریان امر تشکیل دهند اینطور معلوم

میشود که مسئول صحت جریان انتخابات بالاخره همان انجمن مرکزی است و شعب فقط یک جریان ظاهری دارد - این مسئله در خارج هم بین آقایان نمایندگان مورد مذاکره واقع شد و بنده عقیده‌ام این است بعد از آن که حق پیدا شد که شعب تشکیل شود این شعب خودشان باید مسئول باشند انجمن مرکزی یکی دیگر اینکه اعضای شعب را هم معین نکرده‌اند که اگر انجمن محتاج شد شعبی تشکیل بدهد آن شعبه باید دارای چند عضو باشد - این است که بنده پیشنهاد میکنم اعضاء شعب هم مثل خود انجمن مرکزی هفت نفر نباشد که دائره‌اش وسیع باشد و سه الی پنج عضو کافی است حالا بسته بنظر آقایان است و بنده پیشنهاد کرده‌ام .

رئیس - آقای حائری زاده (اجازه)

حائری زاده - پیشنهاد ایشان البته در کمیسیون مورد دقت میشود ولی شعبه سه نفری را بنده نمیدانم چطور میشود طرف اعتماد اهالی یک شهری قرارداد؟ و انتخابات را در تحت مسئولیت آنها گذاشت .

رئیس - آقای احتشام زاده - (اجازه)

احتشام زاده - برطبق نظری که بدو در موقع مذاکره در تشکیل انجمن و طرز انتخابات انجمن بلدی آقایان اظهار کردند بنده هم معتقدم که باید و کلاهی انجمن بلدی از طرف محلات شهر انتخاب شوند و این جهت تصور میکنم این ماده یا این طوری که نوشته شده است برای آن ترتیبی بود که اول کمیسیون در نظر گرفته بود و بنده معتقدم که بایستی هیئت نظار را برای هر محل علیحده و متناسب با وسعت شهر معین بکنند و ترتیب شعب و انتخاب اعضاء آن را هم در قانون بنویسند. چون این قسمتها در ماده پیش بینی نشده عرض کردم .

مخبر - قانون سابق این قسمت را کاملاً دارا بوده است و بعقیده بنده یکی از جهاتی که می‌گفتند این قانون عملی نیست همین بوده است . مانگه میکنیم به طهران می‌بینیم در هر محلی از محلات طهران اشخاصی هستند که لیاقت عضویت انجمن بلدی را دارند ولی اگرما این قانون را ببریم در زرقان فارس یا در ساوه یا جای دیگر ممکن است در یک محله پنج شش نفر از وجوه و اشخاصی که حق دارند حقاً عضو انجمن بلدی بشوند باشد اما در محله دیگر حتی یک نفر هم که لیاقت داشته باشد ممکن است موجود نباشد و اگر ما بگوئیم از هر محله انتخاب کنند، مثل این است که گفته‌ایم یک محله هم که پنج نفر عضو لایق داشته است بیایند و انتخابات بشوند ولی یک محلی که هیچ عضو لایق نداشته است در انتخابات شرکت نکند و این البته صحیح نیست این قسمت خیلی در کمیسیون مورد مباحثه و مذاکره واقع شد و بالاخره برای اینکه در شور اول یک مطالعه و مذاکره مبسوطی

راجع بمواد میشود قرار بر این شد که نظر مجلس شورای ملی هم راجع باین موضوع جلب شود تا در ضمن شور ثانی بیشتر در این قسمت دقت شود .

جمعی از نمایندگان - مذاکرات کافی است.

رئیس - پیشنهادات . پیشنهاد آقای میرممتاز .

(این قسم خوانده شد)

بنده در ماده ۱۸ اصلاح ذیل را پیشنهاد می‌کند.

۱ - بعد از (مختلفه) «شهر» علاوه ۲- بعد از (اخذ آراء)

علاوه شود «به نسبت وسعت محل از ۵ روز الی ۱۵ روز». بنده پیشنهاد میکنم تبصره ذیل جزء ماده هیجدهم علاوه شود:

تبصره - اوقات دادن تعرفه و اخذ آراء در انجمن مرکزی

و شعب باید مقارن یکدیگر باشد .

رئیس - پیشنهاد آقای آقا سید یعقوب.

(بترتیب ذیل قرائت شد) :

بنده پیشنهاد میکنم در ماده ۱۸ بعد از کلمه (شعب متعدده)

اضافه شود شعب مسئول صحت انتخاب حوزه هستند و اعضاء شعب

از سه عضو تا پنج عضو تشکیل خواهند یافت .

رئیس - پیشنهاد آقای فرشی .

(این قسم خوانده شد) :

این بنده تشکیل شعب را در انتخابات بلدی مضر بر صحت

انتخاب میدانم لذا پیشنهاد میکنم ماده هیجدهم اصلاً حذف شود

رئیس - بکمیسیون ارجاع میشود در آنجا درست میشود .

پیشنهاد آقای احتشام زاده

(بمضمون ذیل قرائت گردید)

بنده پیشنهاد میکنم ماده ۱۸ بطریق ذیل اصلاح شود :

ماده ۱۸ هیئت نظار متناسب عده محلات شهر یا قصبه که

حوزه انتخابیه و کلاهی بلدی خواهد بود شعبی برای انجام امر

انتخابات تعیین خواهد کرد.

تبصره - هر شعبه دارای هفت نفر عضو که از معاریف محل

انتخاب میشوند خواهد بود

رئیس - آقایان میرزا ایدالله خان و شریعت زاده پیشنهاد ختم

جلسه کرده‌اند (نمایندگان صحیح است) ولی اگر یک پیشنهادی

میکردید که آقایان وزراء در موقع تشکیل جلسه رسمی یا تشریف

می‌آوردند اینجا یا اصلاً میرفتند بهتر بود !! جلسه آتی روز یکشنبه

آینده سه ساعت قبل از ظهر دستور اولاً خبر کمیسیون بودجه راجع

بالغاء مالیاتهای صنی . ثانیاً بقیه همین خبر راجع بقانون بلدی .

رئیس مجلس شورای ملی - سید محمد تدین

منشی : عبدالامیر منشی : امیر تیمور کلالی